

BESTUURSVERSLAG

Bijzonder, bewogen en goed 2012

In 2012 vierde het Nederlands Openluchtmuseum zijn eeuwfeest. Het hoogtepunt van de viering was de opening van de nieuwe presentatie 'Westerstraat Amsterdam' door Hare Majesteit de Koningin. Mede dankzij de programmering bleef het museum het gehele jaar in het nieuws. Dat heeft zeker bijgedragen aan het grote aantal bezoekers in 2012, 524.188. De winteropenstellingen leidden eveneens tot nieuwe records in bezoekersaantallen: 90.593 (2011/2012) en 102.455 (2012/2013).

De subsidieaanvraag voor de komende beleidsperiode, waarin op verzoek van de staatssecretaris OCW voorstellen waren opgenomen voor een drietal nieuwe taken, werd bij de begrotingsvoorstellen voor 2013 geheel gehonoreerd. Die nieuwe taken behelzen het realiseren van een fysieke én digitale presentatie van de Canon van de Nederlandse Geschiedenis, en het samengaan in een topinstituut met de Stichting Nederlands Centrum voor Volkcultuur en Immaterieel Erfgoed (hierna VIE). Ook de aanvullende brief van 31 oktober 2012, waarin op verzoek van de staatssecretaris een aantal aspecten nader is toegelicht, werd goed ontvangen - niet alleen door de staatssecretaris, maar ook in de adviezen van de Raad van Cultuur. Wel was het een verrassing dat de staatssecretaris als een nieuwe taak het organiseren van de Maand van de Geschiedenis toevoegde, overigens zonder extra budget. De komende jaren zal het museum in samenwerking met het Rijksmuseum en vele andere partners de Maand van de Geschiedenis organiseren. In 2012 heeft het museum die Maand, dankzij een extra projectsubsidie, ook al gerealiseerd.

De waardering voor het museum bleek in 2012 ook uit het toekennen door de Gemeente Arnhem van de Cultuurprijs en uit de ontvangst van de 'Zoover Award' als door het publiek best gewaardeerde museum.

Ingrijpend was de wijziging in de directiesamenstelling waartoe de Raad van Toezicht besloot. De Raad benoemde met ingang van 1 juni 2012 zijn voormalig lid drs. J.P. de Jong tot voorzitter van de directie, zijnde de eindverantwoordelijke

bestuurder, waaraan de beide andere directeuren dienden te rapporteren. De algemeen directeur drs. P.M.J.M. Gijsbers werd als directeur in het bijzonder belast met de nieuwe taken en externe relaties. Met de directeur bedrijfsvoering, ing. A.M.J.C. Ponsioen, is in goed gezamenlijk overleg overeengekomen haar functie te beëindigen per 1 oktober 2012. Op 24 oktober heeft zij tijdens een druk bezochte receptie afscheid genomen van het museum en zijn relaties.

Zoals alle rijksmusea werd ook ons museum met ingang van 2013 geconfronteerd met een subsidiekorting, namelijk van (in ons geval) ruim zeven procent.

In de begroting voor 2013 is dat opgevangen door een aantal activiteiten te verminderen en een algemene korting toe te passen op de beïnvloedbare materiële uitgaven.

In relatie met een aantal andere financiële ontwikkelingen dreigt vanaf 2014 een aanzienlijk gat in de exploitatie te ontstaan. Om de exploitatie weer sluitend te maken, is bewust op zoek gegaan naar extra bronnen van inkomsten in combinatie met kostenbesparingen, in plaats van zonder meer over te gaan tot personeelsreducties.

Het museum staat voor grote uitdagingen waaraan wij met alle collega's, gesteund door onze Raad van Toezicht, onze actieve Vereniging Vrienden en in samenwerking met onze externe partners met veel energie werken.

Verantwoording

De jaarstukken van de Stichting Het Nederlands Openluchtmuseum, gevestigd te Arnhem bevatten het Bestuursverslag, de Jaarrekening, de verantwoording over de prestatieafspraken over de beleidsperiode 2009-2012, het Bericht van de Raad van Toezicht en het Bericht van de ondernemingsraad.

Wij volgen in dit jaarverslag het handboek van OCW over de periode 2009-2012. Met het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) zijn afspraken gemaakt over een wijze van verslaglegging die voldoet aan het reglement van het CBF. Daartoe is in een bijlage een afzonderlijk verslag ten behoeve van het CBF opgenomen.

Het resultaat van de Stichting De Oude Bijenkorf (hierna SDOB), waarin de horeca-activiteiten in het museum zijn ondergebracht, is niet opgenomen in de jaarrekening van het museum.

Omdat op dit punt strijdigheid bestaat tussen het Handboek van OCW en het reglement van het CBF, is in het verleden met het CBF afgesproken in het voor het CBF bedoelde verslag wel een gecombineerde balans en resultatenrekening (zonder nadere toelichting) van museum en SDOB op te nemen. De SDOB stelt een eigen jaarrekening samen.

Vanaf 1 januari 2013 vormt het bestuur van het museum ook het bestuur van de Stichting Nederlands Centrum voor Volkscultuur en Immaterieel Erfgoed (verder VIE). Dat betekent dat de afzonderlijke jaarrekening van deze stichting formeel ook wordt vastgesteld door het nieuwe bestuur. Op basis van de samenwerkingsovereenkomst is deze jaarrekening nog voorbereid door het voormalige bestuur van VIE.

Dit jaarverslag over 2012 is het laatste verslag van de beleidsperiode 2009-2012. Gedurende deze periode heeft het museum gewerkt op basis van het beleidsplan *De actualiteit van het Verleden*. In dit beleidsplan was de volgende missie leidend:

Ervaring delen....

Voor een groot en breed publiek van oude en nieuwe Nederlanders aan de hand van authentieke objecten ware verhalen vertellen over het dagelijks leven in Nederland

en bezoekers prikkelen ook hun ervaring met ons – en met elkaar – te delen.

Het beleid van het museum is gebaseerd op de volgende doelstelling:

Het stimuleren van:

- interesse in eigen en andermans culturele identiteit;
- respect voor ons cultureel erfgoed;
- kennis van de geschiedenis van het dagelijks leven.

Sinds 2008 werkt het museum bovendien ook op basis van het programmaplan *Bewogen door ruimte en tijd*. In dit plan is de beoogde publieksverbreding naar het domein van de culturele diversiteit uitgewerkt, door niet alleen mensen aan te spreken die zich betrokken voelen bij het traditionele Nederland, maar ook van betekenis te zijn voor groepen die zich meer recent in Nederland hebben gevestigd.

Exploitatieresultaat

Het exploitatieresultaat over 2012 komt uit op EUR -939.114 voor onttrekking en dotatie aan bestemmingsfondsen en –reserves. Na onttrekking aan bestemmingsfondsen en reserves komt het exploitatieresultaat uit op EUR -108.547. Conform het handboek van het ministerie OCW wordt dit resultaat ten laste gebracht van de algemene reserve en het bestemmingsfonds OCW (zie pagina 28 en 40).

Dit exploitatietekort kent twee oorzaken.

Nadat de staatssecretaris de subsidie voor de komende beleidsperiode had toegekend, is besloten om uit het of dat moment bestaande positieve exploitatieresultaat kosten vooruit te nemen voor de verbetering van de ICT-faciliteiten en andere eenmalige noodzakelijke uitgaven en voor de renovatie van museale gebouwen. Hierdoor konden noodzakelijke eenmalige verbeteringen gerealiseerd worden zonder de exploitatie van 2013 te belasten. De kosten voor deze verbeteringen vielen iets hoger uit dan in eerste instantie begroot. Daarnaast waren er kosten verbonden aan de vertrekregelingen van ex-werknemers.

Eigen inkomstennorm

De totale eigeninkomsten van het museum zijn EUR 6.525.147 en de subsidie verkregen van het ministerie van OCW EUR 8.873.743. De eigen inkomstennorm (eigen inkomsten gedeeld op de subsidie) komt in 2012 uit op 74%.

Toerekening en onttrekking Bestemmingsfonds OCW

Zoals in het jaarverslag 2011 al aangegeven is het deel van het bestemmingsfonds uit de periode 2005 – 2008 in 2012 geheel uitgeput. Het resterende deel is in 2012 volledig besteed aan het eeuwfeest en de positionering van het museum in de beleidsperiode 2013-2016.

Het deel van het bestemmingsfonds uit de periode 2009 - 2012 bedraagt ultimo 2012 EUR 498.058. In het verslag jaar is hieraan, conform het handboek, een deel van het negatieve exploitatieresultaat onttrokken. Het restant zal in de lopende beleidsperiode besteed worden aan de ontwikkeling van de fysieke en digitale presentaties van de Canon van de Nederlandse Geschiedenis en aan de technische vervangingsprojecten huisvesting. Voor het laatste is in 2010 een bedrag van EUR 368.000 ontvangen, dat is opgenomen in het OCW fonds.

Financiële positie en continuïteit

Met de huidige omvang van de Algemene Reserve en het Bestemmingsfonds OCW en de opnieuw gegroeide bezoekersaantallen, mede gezien de nog steeds sterke liquiditeitspositie, is de continuïteit van het museum de komende jaren onder de nu bekende omstandigheden gewaarborgd. De extra subsidie voor de nieuwe taken en het daardoor realiseren van die nieuwe taken versterkt de financiële positie en continuïteit van het museum verder; zeker omdat daaruit een groei van het aantal bezoekers verwacht wordt.

Wel wordt het museum in de periode 2014 – 2015 geconfronteerd met het optreden van een mogelijk tekort op de exploitatie. Dit mogelijke tekort vindt zijn oorsprong in de toegepaste korting op de subsidie voor de komende beleidsperiode van 7,05 % en door de beëindiging van de tienjarige exploitatieperiodes voor twee presentaties. Dit laatste betreft de Boerderij Hoogmade, waarvoor de bestemmingsreserve eind 2013 uitgeput is, en voor Dingenliefde, waarvoor de bijdrage van het VSBfonds in 2015 zal verlopen.

Een derde oorzaak ligt in lagere renteopbrengsten door de combinatie van de afname van liquiditeiten door onttrekkingen aan bestemmingsreserves en de lagere rentestanden.

Verder wil het museum rekening houden met mogelijke gevolgen voor de subsidie van de voorgenomen wijzigingen in het Rijkshuisvestingsstelsel.

Om de exploitatie in die jaren sluitend te houden is in 2012 gestart met het zogenaamde backboneproces. Ondertussen is dit proces 'Bruggen bouwen' gaan heten, omdat die naam de inhoud van het proces beter dekt. Hierin wordt, met grote participatie vanuit de organisatie, gezocht naar mogelijkheden om aan de ene kant meer inkomsten te genereren en aan de andere kant kosten te drukken door efficiënter gebruik van de ter beschikking staande middelen. Daarmee heeft het museum, als een van de weinige rijksmusea, er niet voor gekozen om de subsidiekorting op te vangen door onmiddellijk over te gaan tot personeelsreductie. Het museum legt zichzelf op deze manier een grote uitdaging op; toch is de leidende gedachte dat deze aanpak het functioneren van de organisatie zal verbeteren.

In 2013 werkt een tiental interne projectgroepen aan het doen van voorstellen die moeten leiden tot sluitende begrotingen voor de komende jaren. Als aanvullend instrument kent het museum een

stringent vacaturebeleid waarbij vacatures alleen op goed gemotiveerde gronden weer worden ingevuld. Zo wordt als resultaat van de efficiëntieverbeteringen op termijn bereikt dat de formatie voor de bestaande taken wordt gereduceerd. Om de korting op de rijkssubsidie ook in 2013 al op te vangen is besloten te besparen op specifieke activiteiten en heeft er een bezuiniging van zeven procent plaatsgevonden op de beïnvloedbare materiële uitgaven.

Het museum staat de komende periode voor nog meer belangrijke financieringsvraagstukken.

Het realiseren van de fysieke presentaties van de Canon van de Nederlandse geschiedenis vraagt om een grote investering waarvoor vreemd geld zal moeten worden aangetrokken. De aflossingen en rente kunnen worden gedekt uit de toegekende jaarlijkse extra subsidie van twee miljoen. Om rekening te houden met nog moeilijk te voorspellen toekomstige ontwikkelingen wil het museum de benodigde leningen in een periode van tien jaar aflossen.

Daarnaast wil het museum een bestaande horecavoorziening in de Kasteelboerderij niet alleen renoveren maar ook dusdanig uitbreiden dat de ontvangst van grotere groepen mogelijk wordt. Voor het renovatiedeel heeft OCW een jaarlijkse bijdrage van EUR 150.000 toegekend. Ook hier zal aanvullend vreemd vermogen moeten worden aangetrokken.

Verder zijn er oude wensen te realiseren. Om te beginnen het realiseren van een nieuw depot dat aan de moderne eisen van duurzaamheid voldoet. Niet uit te sluiten is dat ook dit mogelijke investeringen van het museum zelf zal vragen. Het is tot slot van groot belang om de parkeervoorzieningen aanzienlijk uit te breiden. Ook hiervoor zullen investeringen nodig zijn.

Om het museum minder afhankelijk te maken van overheidssubsidies is in 2012 gestart met een programma om sponsorgelden aan te trekken. Te verkrijgen sponsorgelden zijn in eerste instantie bedoeld om de vernieuwing en verbreding van het museum mogelijk te maken en om de maatschappelijke verankering van het museum te versterken. In dit verband zijn er in 2012 grote stappen gezet in de samenwerking met de Vereniging Vrienden.

ACTIVITEITENVERSLAG 2012

Met het jaar 2012 is de beleidsperiode 2009-2012 afgesloten. De doelen voor deze periode waren vastgelegd in het beleidsplan *De actualiteit van het verleden*. Hierin zijn een vijftal ambities geformuleerd; zij werden uitgewerkt in jaarplannen. Bepalend voor de werkzaamheden zijn voorts de prestatieafspraken met het ministerie van OCW. De inhoudelijk-thematische focus voor de planperiode is vastgelegd in de meerjarige kadernota *Migratie, Bewogen door tijd en ruimte*.

Bezoektotalen

Het Nederlands Openluchtmuseum ontving in 2012 in totaal 524.188 bezoekers, 68.000 bezoekers meer dan in 2011. Een prachtig resultaat dat sinds de jaren tachtig van de vorige eeuw niet meer is voorgekomen. In de totale geschiedenis zijn er maar in vier jaren meer bezoekers geweest (1977, 1978, 1979 en 1987). Alleen in de maanden juni, oktober en november was het aantal bezoekers minder dan in 2011. Augustus was de topmaand met 72.000 bezoekers. Het weekend van 22 en 23 september was met meer dan 20.000 bezoekers een topweekend, dankzij de in samenwerking met Reed Business georganiseerde Landleven dagen.

Het recordaantal bezoekers tijdens de winteropenstelling van 2011-2012 (90.593 bezoekers) werd in de winter van 2012-2013 opnieuw verslagen (102.495 bezoekers).

Het groeiend aantal bezoekers met een museumkaart is de belangrijkste factor in de hogere bezoekersaantallen. In 2012 waren dat er met 201.000 bezoeken bijna 36.000 meer dan in 2011. Museumkaartbezoekers zijn in zoverre anders dan regulier betalende bezoekers dat zij binnen het museum minder verbruiken. Toch zijn zij zeer welkom omdat zij een bewijs zijn van de verankering van het museum in de regio.

In het bezoek door scholen zet de dalende tendens zich in absolute en relatieve zin voort. In 2012 bezochten 31.508 kinderen en begeleiders het museum tegen 35.953 in 2011. Met name is het primair onderwijs was dit al langer gaande; in 2012 zakte, na jaren van stijging, ook het aantal bezoekers uit het secundair onderwijs. Dat laatste aantal was nog wel ruim boven de ambities. Deze dalingen zijn voor een belangrijk deel te

verklaren uit niet door het museum te beïnvloeden factoren. Scholen beschikken over minder budget en kiezen vaker voor andere vormen van cultuur- en erfgoededucatie.

In 2012 kwamen de definitieve resultaten van een publieksonderzoek uit 2011 beschikbaar. Daarin is ook het bezoekersprofiel, gebaseerd op de segmentering van vrijetijdssmaak van Motivaction, onderzocht. Daaruit blijkt dat de grootste groep bezoekers wordt gevormd door de 'scherpzinnige verdiepingsbezoekers' (35%). Daarbij gaat het om mensen die vaker musea en attractieparken bezoeken, gebruik maken van elektronische media, ouder en procentueel vaker gepensioneerd zijn, en hoger opgeleid zijn dan de gemiddelde bezoeker. Opvallend is daarnaast dat terwijl 4,4% van de Nederlandse bevolking binnen het segment 'impulsieve amuseerder' valt, deze groep voor 23% vertegenwoordigd is binnen het museum. Het gemiddelde rapportcijfer van bezoekers is 8,21. De 'scherpzinnige verdiepingszoekers' geven het museum een 8,32, de 'impulsieve amuseerders' scoren met 8,12 het laagst.

Jubileumjaar

In 2012 heeft het Openluchtmuseum zijn 100-jarig bestaan gevierd door hulde te brengen aan het dagelijkse leven. In het feestelijk versierde park was een jubileumroute, een open podium, maakten kinderen ambachtelijke taartjes, kregen bezoekers een verrassend kijkje achter de schermen en hebben we laten zien hoe het museum al 100 jaar het leven van gewone mensen koestert en bewaart als een waardevolle schat.

Alle festiviteiten rondom het 100-jarig bestaan gingen van start met de opening van de Amsterdamse Westerstraat en het Turkenpensioen op 3 april 2012 door H.M. Koningin Beatrix.

Als jubileumboek verscheen het door Jan Vaessen (oud-directeur, 1991 tot 2009) geschreven *Ervaring delen*. Geen geschiedenisboek maar een boek over het Openluchtmuseum nu. In vijf hoofdstukken worden de dilemma's waarmee het Openluchtmuseum door de jaren heen werd geconfronteerd op meeslepende wijze belicht: pretpark of museum, voorwerpen of verhalen, echt of onecht, eigen of vreemd en passie of professie. De hoofdstukken worden afgewisseld door visuele intermezzo's; beeldverhalen waarin het museum zelf spreekt.

Middels het co-creatieproject De Tien van 2012 werd bezoekers gevraagd mee te helpen aan de collectie van morgen. Er werd gevraagd welk hedendaags voorwerp het verdient om in de toekomst een plaatsje te krijgen in het museum. Er werden uiteindelijk 10 voorwerpen gekozen: huissleutels, een waveboard, een gourmetstel, een spaarlamp, een wasknijper, een spellinggids, een foto, een koffiezetapparaat, een CD (Adèle 21) en een wegenkaart.

Vooruitlopend op een van de nieuwe taken heeft het museum in 2012 de Maand en de Nacht van de Geschiedenis georganiseerd in samenwerking met het Rijksmuseum en andere partners. Het thema was Arm en Rijk en 600 instellingen over het hele land hebben deelgenomen.

In de winteropenstelling 2012-2013 is het museum gestart met een kleine pilot, in samenwerking met de Hogeschool Kunsten Utrecht en de VPRO om ervaring op te doen met 'gamification' - een manier om gameprincipes toe te passen in een andere setting. Door het spelen van een serieuze game wordt de beleving van bezoekers geïntensiveerd en worden zij op een eigentijdse manier verbonden met het museum. Onder de noemer van Gilde V, het nieuwe vertellersgilde van het museum, moesten zowel bezoekers als medewerkers missies binnen dat Gilde V volbrengen.

De alliantie met Natuurmonumenten kreeg in 2012 verder inhoud in het Oogstweekend, een wolvendag en tijdens de winteropenstelling een presentatie over de terugkeer van de wolf in Nederland.

Het museum is in 2012 veelvuldig in de publiciteit geweest, mede dankzij een goede planning van activiteiten. Het 100-jarig bestaan en alle activiteiten daaromheen, naast de opening en het jubileumboek ook de serie postzegels 100 jaar Openluchtmuseum en de tv-serie 'Viert allen mede' van omroep Gelderland, kregen veel aandacht. Ook de subsidiatoekenning voor de nieuwe taken kreeg pers aandacht.

In de beleidsperiode 2009-2012 zijn jaarlijks deelprojecten gerealiseerd binnen het overkoepelende migratiethema. De vijftien in dit kader geproduceerde filmportretten worden nu in de educatieve ruimte in de Westerstraat vertoond. In 2012 vertellen al die projecten samen - de mi-

gratieroute - op een unieke, veelzijdige manier de migratiegeschiedenis van oudere en nieuwere groepen Nederlanders.

De presentaties in de Bierbrouwerij, de boerderij uit Beerta en de Grutterij zijn vernieuwd en verbeterd. Binnen de verzamelpresentatie Dingenliefde werden nieuwe verzamelingen opgenomen, waaronder de treintjesverzameling van oud-minister Ed Nijpels.

Reguliere programma en Educatie

In de programmering is, naast al genoemde evenementen, een aantal vaste jaarlijkse terugkerende waarden opgenomen, zoals het hardloopevenement Rondje Nederland, de nationale Draaiorgeldag, het Oogstfeest en de Slachtdag.

Het museum biedt een uitgebreid educatief programma voor leerlingen van primair en voortgezet onderwijs. Dit aanbod wordt regelmatig verder ontwikkeld. In 2012 is gestart met de voorbereidingen van een groot nieuw educatief migratieproject 'Wie ben ik, wie zijn wij?'.

In 2012 werden 1106 rondleidingen verzorgd voor ongeveer 22.000 bezoekers (gemiddeld 20 deelnemers). Hieronder waren 73 rondleidingen in het kader van de Museumplusbus (senioren uit verzorgingshuizen), waaraan circa 1200 bezoekers deelnamen.

In het kader van het jubileumjaar zijn er in het seizoen 153 gratis rondleidingen verzorgd. In de kruidentuin worden regelmatig zowel betaalde als gratis rondleidingen verzorgd. En er werden weer 25 inburgeringscursussen verzorgd.

Collectiebeheer

Het grote programma inzake achterstallig onderhoud aan de museale gebouwen is conform planning afgerond. Van elk object is daarbij voor zover nodig eerst uitgebreid bouwhistorisch onderzoek gedaan, een waardestelling en een restauratieplan opgesteld en na restauratie een rapportage samengesteld.

Op het gebied van de roerende collectie werden vorderingen gerealiseerd in het digitaal ontsluiten van 300 objecten, het verhogen van de registratiegraad van de roerende objecten en het verbeteren van de registratiekwaliteit.

Uit de Rapportage Monitor Erfgoedinspectie 2011-2012 bleek dat er mogelijke risico's zitten in de beschikking over voldoende personeel en voldoende financiële en facilitaire middelen.

Commercie

Zoals nader wordt toegelicht in de afzonderlijke jaarrekening van de Stichting de Oude Bijenkorf heeft de horeca in 2012 goede zaken gedaan. Naast het toegenomen aantal individuele bezoekers was dat vooral te danken aan de groepenmarkt, ondanks de scherpe marktverhoudingen in die markt. Een aantal van de grotere partijen is het vermelden waard:

- De Socialistische Partij hield zijn landelijke campagedag tijdens de tweede Kamerverkiezingen. Dat leverde veel extra publiciteit op.
- De Stichting Techniekpromotie organiseert jaarlijks het techniektoernooi om natuurkunde in het basisonderwijs te promoten. Het toernooi werd bezocht door 1200 basisschoolleerlingen.
- Rocks 'n Rivers evenementenburo organiseerde voor een bedrijf een familiedag waaraan 1500 medewerkers en gezinsleden deelnamen.
- De Kiwanis club Arnhem organiseert jaarlijks AMZAF (Arnhems midzomeravond festival) waarvoor 700 gasten werden ontvangen.
- In samenwerking met Reed Business organiseerde het museum het Landleven evenement. In het betreffende weekend kwamen er 15.000 bezoekers extra.
- De Rijksdienst Cultureel Erfgoed organiseerde een uitje voor de organisatie met 300 deelnemers.

TERUGBLIK BELEIDSPERIODE 2009 – 2012

Algemene terugblik

In het beleidsplan zijn vijf centrale ambities geformuleerd. Voor elke ambitie zijn in de opvolgende jaarplannen uit te voeren activiteiten vastgelegd en vertaald in de begroting.

1. Wegwerken beheersachterstanden

Collectievorming onroerend en roerend

Alleen in het kader van migratie zijn er nieuwe gebouwen aan de presentatie toegevoegd. Belangrijkste daarvan is het in 2012 gerealiseerde Westerstraat-complex, waarin aandacht gegeven wordt aan verstedelijking en buitenlandse immigratie. Door de combinatie met presentatie-elementen kan dit complex niet vanzelfsprekend worden toegevoegd aan de onroerende collectie. Dat roept nieuwe vragen op naar de te hanteren criteria bij het toevoegen van gebouwen aan de collectie; vragen die in 2013 zullen worden beantwoord.

Voor het domein 'wonen en werken' is de belangrijkste verwerving die van één van de oudste (1928) Italiaanse ijssalons in Nederland, Venezia uit Utrecht.

Achterstallig onderhoud museale gebouwen

Voor het naar de nullijn brengen van het achterstallig onderhoud aan de museale gebouwen heeft het ministerie van OCW een extra bijdrage van € 2,4 miljoen ter beschikking gesteld. Meer dan veertig onroerende objecten zijn onder handen geweest. De restauraties zijn op basis van een goede werkvoorbereiding aangepakt. Onder meer zijn de rieten kappen vervangen en is heel veel restauratief timmerwerk en groot onderhoud aan het schilderwerk uitgevoerd. Bovendien zijn er preventieve maatregelen genomen om de condities in de gebouwen te verbeteren, zoals het aanleggen van vloerverwarmingen en drainage. Tot slot is het planmatig onderhoud ook voor de toekomst administratief geborgd. De doelstellingen zijn binnen de planning en het budget gerealiseerd. De restauraties zijn voor een aanzienlijk deel in eigen beheer uitgevoerd, waarbij onder meer is samengewerkt met het Monumenten Adviesbureau Nijmegen en de Monumentenwacht Gelderland.

De doorlooptijd van de restauratie van de Delftse molen, het laatste onroerend object in dit programma, verloopt precies volgens planning en wordt voor de opening van het nieuwe zomerseizoen 2013 afgerond. Omdat deze molen beeldbepalend is, werd deze restauratie in de winterperiode uitgevoerd. De kosten voor de restauratie zijn verwerkt in de jaarrekening van 2012.

Daarnaast is ook ander onderhoud uitgevoerd, waarvan genoemd kunnen worden kleinschalig onderhoud aan de presentatie HollandRama, de trams en bovenleidingen, ecologisch groenbeheer en de renovatie van het in 1987 opgeleverde deel van het administratiegebouw. Ook in het textieldepot is groot onderhoud uitgevoerd. Hiervoor diende de gehele collectie te worden verhuisd en teruggeplaatst. In 2012 is ook een in eigen beheer gebouwde nieuwe paardenstal in gebruik genomen.

Nieuwe depotvoorzieningen

Het realiseren van de nieuwe depotvoorzieningen, een van de prestatieafspraken met het ministerie van OCW, is in deze beleidsperiode niet gelukt. Er hebben zich diverse kansen voorgedaan, waaronder een samenwerking met het Gelders Archief, maar deze bleken alle om externe redenen niet uitvoerbaar. In de zomer van 2012 heeft het museum zich aangesloten bij het initiatief van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) en het Rijksmuseum om gezamenlijk een Nationaal Duurzaam Depot te ontwikkelen. De verwachting is dat in 2013 duidelijk zal worden of dit haalbaar is.

Collectieplan

Onder de titel 'Kiezen en delen' is dit beleidsplan in maart 2011 gereed gekomen. Dit plan kent een beleidshorizon tot 2017. De roerende collectie is daarbij ingedeeld in te onderscheiden domeinen. De verdere ontsluiting gebeurt thematisch. Verder zijn in dit beleidsplan ook de criteria voor selectie en afstoting vastgelegd.

Het realiseren van het collectiebeleidsplan is een prestatieafpraak met OCW.

Collecties en Beheer is in de afgelopen jaren nauw betrokken geweest bij het ontwikkelen van een generieke methodiek voor collectiewaardering voor roerend erfgoed door de RCE. Deze methodiek zal als standaard in 2013 landelijk worden gepresenteerd.

Digitale ontsluiting collecties

In de verslagjaren zijn een kleine 1000 objecten op de museumwebsite ontsloten. De digitaliseringsprojecten Het geheugen van Nederland en Metamorfoze zijn afgerond. Er is deelgenomen aan het, inmiddels beëindigde, consortium Nederlands Erfgoed digitaal. Tot slot zijn alle bouwtekeningen van de museale gebouwen gedigitaliseerd.

2. Verbreden publieksbereik

Migratieprogramma Bewogen door ruimte en tijd

In de jaarlijkse thema's zijn specifieke aspecten van migratie uitgewerkt: emigratie in 2009 ('Vaarwel Vaderland'), immigratie in 2010 ('Verhalen van nieuwkomers') en de wisselingwerking tussen vertrouwd en nieuw in 2011 ('Hollandse Nieuwe').

De verhalen van mensen die komen en gaan worden als een volstrekt vanzelfsprekend onderdeel van de geschiedenis van ons land verteld. Bij het tonen van de impact op het dagelijks leven van iedereen, komen de positieve en negatieve aspecten aan de orde. Iedere bezoeker die een oordeel heeft over migratie krijgt een spiegel aangeboden. Tegenover de overlast van immigratie komt zo het beeld dat immigratie heeft bijgedragen aan het economisch succes van Nederland; tegenover het idealiseren van immigratie komt de spanningen die het samenkomen van vertrouwd en nieuw door de eeuwen heeft opgeroepen. In verschillende bestaande presentaties zijn aspecten van migratie toegevoegd: een migratieambtenaar in Midlum, het Chinese restaurant in de Zaanse buurt en een nieuwe presentatie in de wasserij.

De bestaande presentatie van de Molukse barak is geactualiseerd door de toevoeging van de filmportretten van drie personen die te maken hadden met de treinkapingen: een gijzelnemer, een gijzelaar en een betrokken opbouwwerker.

In de nieuwe presentatie Westerstraat wordt, naast het postkantoor en het Jordaans café, migratie getoond in het Turkenpension en de krotwoningen.

Een nieuwe presentatie 'Kleur bekennen in streekdracht en kotomisi' geeft met de Surinaamse kleding nu – naast de traditionele Nederlandse klederdracht – ook een beeld van het koloniale verleden met Suriname.

Naast de Dag Hollanddag is er een aantal thema evenementen georganiseerd in relatie tot Migratie.

Verder zijn rondleidingen geweest in het kader van inburgeringsprogramma's en heeft het museum netwerken opgebouwd voor het verzamelen van migrantenerfgoed.

Het bezoek van nieuwe groepen is zeker toegenomen, hoewel minder dan gehoopt.

3. Expertise ontwikkelen met betrekking tot jongerencultuur

De expertise is verder ontwikkeld, deels gezamenlijk met onderwijsinstellingen, in de uitvoering van op jongeren gerichte activiteiten. Met het ROC Rijn IJssel is een samenwerkingsovereenkomst gesloten, studenten hebben meegewerkt aan de uitvoering van de Dag Holland Dag, voor het voortgezet onderwijs is een nieuw scholierenproject ontwikkeld en scholieren krijgen voorafgaand aan het museumbezoek een op deze doelgroep afgestemde ontvangst.

4. Professionalisering

In een breed en permanent proces is op veel terreinen aandacht besteed aan professionalisering afgestemd op de verschillende sectoren en stafafdelingen.

Zo werden op P&O-gebied kernwaarden geformuleerd en competentie management ingevoerd, in samenhang waarmee het proces van functionerings- en beoordelingsgesprekken werden verbeterd. Een privacy- en integriteitsbeleid werden vastgesteld.

Binnen de financiële administratie werden grote slagen gemaakt in de voortgangsrapportages, het jaarrekeningproces en de opzet van risicomanagement. Het effect werd zichtbaar in het teruglopen van het aantal en de zwaarte van opmerkingen van de accountant in zijn rapporten.

Binnen de facilitaire sector kwamen een integraal beveiligingsplan, een milieubeleidsplan, een bedrijfsenergieplan en een masterplan voor tramonderhoud tot stand. Tal van facilitaire processen werden verbeterd. De Green Key Gold (milieukeurmerk) werd toegekend.

Binnen de stafafdelingen en de sector facilitaire zaken werd het personeelsbestand versterkt met meer beleidsondersteunende functies.

Binnen de sector commercie kreeg de professionalisering verder vorm in het invoeren van een roosterpakket voor het personeel in het entreegebouw.

De horeca slaagde er in zich te kwalificeren voor het EKO-keurmerk. Dat keurmerk werd in januari 2013 toegekend.

5. Versterking commerciële functie

De interne samenwerking tussen marketing en sales is versterkt. Salesinspanningen worden meer actief uitgevoerd.

De kring van bedrijfsvrienden is uitgebreid.

Voor de groepenmarkt zijn diverse extra educatieve producten ontwikkeld en in de markt gezet. Met Reed Business werd een partnerschap gesloten waarin de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het Landleven-evenement vorm werd gegeven.

Verbeteringen zijn aangebracht in de brouwerij, waardoor er bier op fles kan worden verkocht, de horeca optimaal bevoorrad wordt en het museumambier ook buiten het museum verkocht wordt.

Aan het eigen huismerk 't Goeye Goet zijn nieuwe producten toegevoegd. Voor de museumwinkel is een nieuw concept uitgewerkt.

De online verkoop van kaarten is gestimuleerd.

Er is een eerste businesscase ontwikkeld voor de uitbreiding en renovatie van de Kasteelboerderij, waarmee deze beter is toegerust voor de groepenmarkt. Gezien het rijksbeleid kon dit in de beleidsperiode niet gerealiseerd worden. In de subsidiebeschikking voor de komende beleidsperiode is een bedrag opgenomen om een huurverhoging ten gevolge van de renovatie te kunnen dragen. Op basis van de ruimte die door hiermee is gegeven, wordt er gewerkt aan een actualisering van deze businesscase. Met het ministerie van OCW wordt hierover regelmatig overlegd.

VOORUITBLIK

In de subsidieaanvraag voor de beleidsperiode 2013 – 2016 en in de aanvullende toelichting hierop schetst het museum een vergezicht hoe het museum de komende jaren de nieuwe taken zal oppakken om zo door te groeien tot een nieuw museum met een veranderd karakter en een aangescherpte positionering.

Ook zonder die nieuwe taken wil het museum veranderen om zo te anticiperen op gewijzigde maatschappelijke omstandigheden. Het cultureel ondernemerschap krijgt een nieuwe dimensie. En de wensen van bezoekers veranderen. In de hele samenleving tekent zich een ontwikkeling af waarin bezoekers niet langer genoeg nemen met een aanbod waarbij ze als passieve consumenten worden aangesproken. Dat geldt niet voor alle bezoekers, maar het betekent wel dat het museum boven de al aanwezige lagen van recreatief genieten en de combinatie van ervaringen en verhalen delen een nieuwe laag moet ontwikkelen: een laag waarin bezoekers zelf mede vorm kunnen geven aan hun eigen beleving. In de modieuze terminologie, maar daarom niet minder waar, wordt dat co-creatie genoemd.

Daarnaast wil het museum ook de uitwisseling van belevingen en verhalen tussen generaties uitbreiden. De kracht van het museum ligt erin dat volwassenen, aan de hand van de gebouwen en objecten, herinneringen uit het eigen leven kunnen delen met kinderen of, heel vaak, kleinkinderen. Met behulp van moderne interactieve middelen wil het museum ook de mogelijkheid bieden aan jongeren om hun belevingswereld te delen met ouderen.

De nieuwe taken geven een heel andere dimensie aan het museum. Het museum gaat het verhaal van de Nederlandse geschiedenis, met de canon van die geschiedenis als vehikel, vertellen en vooral vertalen naar de betekenis van die 'grote' geschiedenis voor het dagelijks leven van gewone mensen. Misschien nog wel uitdagender is om ook te laten zien hoe keuzen van gewone mensen op hun beurt die grote geschiedenis weer hebben beïnvloed.

De presentatie van die canon in het museum door toevoeging van een nieuwe 'experience', een plein van de Nederlandse canon en door verweving van een aantal vensters in bestaande

en mogelijk nieuwe gebouwen op het park zelf, verandert het karakter van het museum van een openluchtmuseum naar een museum dat het gehele jaar open staat voor bezoekers van deze historische presentaties in het entreegebouw. Ingrijpender is de verandering in de maatschappelijke functie van het museum. Van een plek waar mensen naar toe kunnen gaan krijgt het museum een, in het gehele land zichtbare, bepalende aanwezigheid.

Omdat het museum niet zelf alle canonvensters kan presenteren, gaat het museum bezoekers interesseren om de eigen geschiedenis en identiteit te onderzoeken. Dit doet het niet alleen, maar in samenwerking met andere partijen, zowel binnen de sector, met collega-musea en erfgoedinstellingen, als ook daarbuiten met plekken waar de geschiedenis heel zichtbaar is, met onderwijsinstellingen, culturele instellingen maar net zo goed met bedrijven en NGO's. Vanuit het gegeven dat de geschiedenis overal haar sporen achter laat, worden mensen wegwijs gemaakt in de mogelijkheid tot onderzoek, fysiek in het park maar zeker ook met digitale middelen. De nieuwe taken gericht op het creëren van een digitaal platform van de Nederlandse Geschiedenis, de verantwoordelijkheid voor het organiseren van de Maand van de Geschiedenis en, niet in de laatste plaats, de samenwerking met VIE bieden daar uitgelezen kansen voor.

Dat vraagt van het museum om toe te groeien naar een nieuw type organisatie. Van een gesloten, naar binnen gerichte organisatie naar een organisatie die in een breed en soms fluïde netwerk van samenwerking optrekt met veel anderen. Steeds weer op zoek – binnen de praktische mogelijkheden - naar samenwerking met meerwaarde voor alle participanten.

Met die nieuwe samenwerkingen worden de grenzen van een klassiek museum verlegd naar een organisatie die zich bewust is van haar maatschappelijke taken. Dat betekent dat individuele bezoekers de mogelijkheid krijgen om hun identiteit en de historische achtergronden daarvan te onderzoeken. Maar ook dat er wordt bijgedragen aan de emancipatie van groepen, door duidelijk te maken dat ook hún verhaal ertoe doet in de interpretatie van de geschiedenis van Nederland en van Nederlanders. Dat aspect komt heel

nadrukkelijk aan de orde bij een van de taken van VIE, namelijk het opstellen van een nationale inventaris van tradities die deel uitmaken van het immateriële erfgoed in Nederland. Daarbij gaat het namelijk niet alleen om de 'oer-Nederlandse' tradities, rituelen, gewoonten en ambachten, maar ook om het immaterieel erfgoed van jongeren en van nieuwe groepen in de samenleving. Het museum hanteert bij dit alles een neutrale opvatting van die geschiedenis. Geschiedenis is voortdurend in ontwikkeling, wordt steeds opnieuw verteld en er is altijd sprake van verschillende, gelijktijdige perspectieven op die geschiedenis. Kortom, er is niet één geschiedenis, maar de geschiedenis is het resultaat van voortdurend veranderende intersubjectieve interpretaties. Het museum is zich er terdege van bewust dat er door velen kritisch gekeken zal worden naar zijn nieuwe presentaties.

In de subsidieaanvragen worden de instrumenten voor de canonpresentatie met een 'eerste houtskoolschets' geschilderd. Kort samengevat: op de plek van het huidige HollandRama komt een multimediale experience voor een eerste kennismaking met de canonvensters, waarbij die geschiedenis wordt getoond met behulp van een of meer historische personages. Het museum wil ervoor waken in deze experience niet uit te gaan van de fascinatie voor wat technisch tegenwoordig mogelijk is, maar wil zich blijven richten op zijn kracht: het vertellen en losmaken van verhalen. In een canonplein worden met behulp van historische objecten de vijftig vensters verder uitgewerkt.

In het park wordt een aantal vensters, met name uit de Nieuwste Geschiedenis, verder gecombineerd met bestaande of nieuwe gebouwen en objecten. In het collectiebeleid voor de onroerende objecten wordt dat een nieuw speerpunt naast de al bestaande: meer stedelijke omgevingen, tonen van de pluriformiteit van de Nederlandse samenleving en het complex van ambachten, industrialisatie en bedrijfs geschiedenissen.

Daarbij wordt, zowel voor individuele bezoekers en groepen als in het educatieve aanbod, meer gebruik gemaakt van principes uit gaming en van moderne communicatiemiddelen. Natuurlijk is hierbij wel aandacht voor de juiste maatvoering om ook het 'gewone' beleven van wat men ziet en ontmoet te kunnen blijven bieden.

Bij het digitaal platform is nadrukkelijk niet gekozen voor het maken van een nieuw portaal naar andere op het internet aanwezige informatiebronnen. In samenwerking met andere organisaties wil het museum vooral een bestendige structuur bieden voor relevante informatie. Door een dergelijke keuze wordt de informatie minder afhankelijk van alle snelle veranderingen in de ICT. Een goede verzameling van inhoud heeft een langere levensduur.

Voor de samenvoeging met het VIE is gekozen het werk aan de nationale inventaris niet te belasten met een snelle organisatorische integratie. Wel ontlast de infrastructuur van het museum de kleinere VIE-organisatie van allerlei organisatorische processen. Op de inhoud wordt synergie gezocht en in een hoog tempo ook gevonden.

Voor de Maand van de Geschiedenis is de kring van partners al uitgebreid met onder meer alle regionale omroepen en het CPNB. Hier wil het museum, met de beperkte financiële middelen, een stevige infrastructuur bieden waarop andere organisaties kunnen voortbouwen in eigen programmering en activiteiten.

Al met al staat het museum voor een complexe maar vooral inspirerende uitdaging. Die durven wij aan vanuit een sterke positie. Tenslotte is het museum, gekeken naar bezoekersaantallen, het grootste museum buiten Amsterdam - en als alleen de Nederlandse bezoekers geteld worden, zelfs het grootste van Nederland. De naam heeft een grote positieve bekendheid in het gehele land. Er zijn niet veel Nederlanders die nooit in het museum zijn geweest. En komt men na jaren weer (nu met kinderen of kleinkinderen), dan is men steeds weer verrast over de verlevendiging die in de laatste decennia werd gerealiseerd. Vakgenoten in het buitenland, zelfs op grote afstand, volgen het museum nauwgezet, steeds benieuwd naar onze denkbeelden, werkwijzen en innovaties.

De echte kracht van het museum ligt in de sterke verankering in de samenleving, zoals alleen al blijkt uit de grootste museumvriendenkring. Onmisbaar is daarbij de grote betrokkenheid van medewerkers en vrijwilligers. Die enorme inzet maakt het tot een genoegen voor dit museum werkzaam te zijn.

GOVERNANCE

De directie vormt het bestuur van de stichting. Op basis van statutaire bepalingen vormt de directie tevens het bestuur van de Stichting De Oude Bijenkorf.

Ultimo 2012 bestond de directie uit een eindverantwoordelijke bestuursvoorzitter en een directeur in het bijzonder belast met de nieuwe taken en externe relaties.

In de periode 1 juni tot 1 oktober bestond de directie uit drie leden, waarbij het derde lid verantwoordelijk was voor de bedrijfsvoering. Tot 1 juni bestond de directie uit een algemeen directeur en een directeur bedrijfsvoering.

De Raad van Toezicht houdt toezicht op het bestuur op basis van de statutaire bepalingen. De Raad van Toezicht vormt tevens de Raad van Toezicht van de Stichting De Oude Bijenkorf.

Samenstelling directie (nevenfuncties)

Naam	Functie	Tot	Vanaf	Relevante Nevenfuncties
De heer J.P. de Jong	Voorzitter directie		1 juni 2012	Zelfstandige adviespraktijk 'Achter de Duinen' Vice-voorzitter Raad van Toezicht HIVOS te Den Haag Vice-voorzitter Raad van Toezicht Kunstgebouw te Rijswijk Lid Raad van Toezicht Stichting Koninklijke Rotterdamse Diergarde Blijdorp te Rotterdam
De heer P-M.J.M. Gijbers	Algemeen directeur	1 juni 2012		Lid Adviesraad Erfgoedbalans van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed te Amersfoort Lid Raad van Toezicht Digitaal Erfgoed Nederland te Den Haag
	Directeur in het bijzonder belast met de nieuwe taken en externe relaties.		1 juni 2012	Lid Raad van Advies Centrum voor Architectuur en Stedebouw Arnhem Lid Adviesraad RBT KAN (regionaal bureau voor toerisme knooppunt Arnhem – Nijmegen) Lid Alumniraad Radboud Universiteit Nijmegen
Mevrouw ing. A.M.C.J. Ponsioen	Directeur Bedrijfsvoering	1 oktober 2012		Boardmember Association of European Open Air Museums Lid Raad van Toezicht Boekman Stichting te Amsterdam Lid Raad van Toezicht Gelders Restauratiecentrum Bestuurslid Stedelijk Netwerk te Arnhem Bestuurslid Kröller-Müller Fonds te Otterlo Lid bestuur VNO/NCW Arnhem-Nijmegen Nationaal correspondent voor EMF

Naam	Functie	Aantreden	Aftreden	Relevante (neven)functies
De heer drs. ir. J. van der Veer	Voorzitter Lid Commissie Benoeming, Beoordeling en Beloning	1 april 2010	1 april 2014 (herbenoembaar)	Non-executive director Shell Voorzitter Raad van Commissarissen ING Voorzitter Raad van Commissarissen Philips Voorzitter Platform Bètatechniek Lid Raad van Commissarissen Concertgebouw te Amsterdam Bestuurslid Nationale Toneel te Den Haag
Mevrouw N.Y. Albayrak- Temur	Lid Commissie Benoeming, Beoordeling en Beloning	1 april 2007	1 april 2015	Bestuurslid Atlantic & Exchange Program Lid Raad van Toezicht Medisch Centrum Haaglanden Lid Geletterdheidsforum A tot Z
De heer drs. H.A. Doek	Vice-voorzitter Voorzitter Financiële commissie	1 november 2004	1 juni 2013	Voorzitter Treasurycommissie provincie Friesland Leeuwarden Lid Bestuur NJO: Nederlandse Orkest- en Ensemble- Academie Apeldoorn Lid Bestuur Introdans Arnhem Lid Bestuur Stichting Behoud en Herbestemming Religieus Erfgoed Hoewelaken Lid Raad van Toezicht Hannema de Stuers Fundatie Heino/Zwolle Lid Bestuur Nederlands Kamer Opera Festival Zwolle Lid Vereniging Aegon N.V. Den Haag Commissaris OOST N.V. Arnhem/Enschede Commissaris Robbers & Van den Hoogen B.V. te Arnhem Voorzitter Raad van Commissarissen Rabobank Arnhem en Omstreken, Arnhem, vanaf 15 juni 2012 Voorzitter Raden van Toezicht Geldersch Landschap/ Geldersche Kasteelen te Arnhem (tot 15 december 2012) Lid Raad van Advies Nationaal Park de Hoge Veluwe te Hoenderloo (tot 15 december 2012)
Mevr. M.H.H. van Haaren – Koopman		1 april 2012	1 april 2016 (herbenoembaar)	Voorzitter Stichting Zero Emissie busvervoer Voorzitter Taskforce FET Voorzitter Fietsersbond Voorzitter Nederlandse Vereniging van Binnenhavens Lid Commissie van Advies Burgers' Zoo
De heer drs. J.P. de Jong	Als actief lid teruggetreden. Was benoemd op voordracht van de ondernemingsraad.	1 april 2003	15 mei 2012	Zelfstandige adviespraktijk 'Achter de Duinen' Vice-voorzitter Raad van Toezicht HIVOS Den Haag Lid Raad van Toezicht Kunstgebouw Rijswijk Lid Raad van Toezicht Stichting Koninklijke Rotterdamse Diergaarde Blijdorp Rotterdam

Naam	Functie	Aantreden	Aftreden	Relevante (neven)functies
De heer prof. dr. P. Schnabel		1 maart 2011	1 maart 2015 (herbenoembaar)	Directeur Sociaal en Cultureel Planbureau Hoogleraar Universiteit Utrecht Lid Bestuur Stichting Praemium Erasmianum te Amsterdam Lid bestuur Stichting de Ombudsman te Hilversum Voorzitter bestuur Duitsland Instituut Universiteit van Amsterdam Lid Raad van Adviseurs Vereniging Rembrandt te Den Haag Voorzitter museum Bredius te Den Haag Lid bestuur Museum Catharijneconvent te Utrecht Lid Raad van Toezicht Museum Boymans van Beuningen te Rotterdam Penningmeester Koninklijk Concertgebouworkest te Amsterdam Lid bestuur Stichting Ons Erfdeel Voorzitter Adviesraad Erfgoedbalans van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed te Amersfoort Lid Gezondheidsraad Vice voorzitter Stichting Jaar van de Historische Buitenplaatsen (2012) Lid Raad van Commissarissen Shell Nederland BV te Den Haag Lid Curatorium Management Centrum VNO-NCW De Baak te Noordwijk/Driebergen
De heer drs. R.J.X. Wanders	Lid Financiële Commissie	1 november 2009	1 november 2009 (herbenoembaar)	CFO en lid hoofddirectie ANWB B.V. President Commissaris KNAC Services B.V. Lid Raad van Commissarissen Reis- en Rechtshulp N.V. Lid Raad van Commissarissen Unigarant/ UVM Verzekeringsmaatschappij N.V. Vice voorzitter Stichting Pensioenfonds ANWB Bestuurder Stichting Administratiekantoor SynVest Beleggingsfondsen

Code Cultural Governance

Bestuur en Raad van Toezicht onderschrijven de principes en Best Practice-bepalingen van de Code Cultural Governance en de governance-bepalingen van het Reglement CBF-keur. In dit reglement is opgenomen de Code Goed Bestuur voor Goede doelen.

Op de hieronder aangegeven punten wordt nog niet geheel aan de Code Cultural Governance voldaan. Hierop wordt in 2013 verdere actie ondernomen.

Op het punt van de maximale zittingstermijn van leden van de Raad van Toezicht is, met instemming van de staatssecretaris OCW in april 2011 een uitzonderingsbepaling opgenomen die het mogelijk maakt, als de continuïteit van het toezicht daarom vraagt, een lid voor een derde termijn te benoemen.

In de loop van 2013 is een algehele herziening van de statuten voorzien om ook in de statuten de Code geheel toe te passen. Daarop vooruitlopend is het de bedoeling in het voorjaar al een partiële wijziging van de statuten te realiseren. Dit is nodig om op verzoek van de staatssecretaris de rol van de bewindspersoon bij het benoemen van de leden van de Raad van Toezicht te verwijderen. Bij die gelegenheid wordt tevens het artikel waarin bepaald is over welke besluiten het bestuur de Raad van Toezicht goedkeuring dient te vragen aan de Code Cultural Governance aangepast.

In 2012 is een Code Integriteit vastgesteld. Daarin worden, op basis van CAO-bepalingen en de kernwaarden van het museum medewerkers richtlijnen en aandachtspunten geboden met betrekking tot integer gedrag. In vervolg hierop wordt in 2013 tevens een Regeling melden van vermoeden van misstanden vastgesteld. Het overleg met de ondernemingsraad over deze regeling vindt plaats.

Als bijlage is de algemene profielschets voor de Raad van Toezicht toegevoegd. Dit profiel wordt in ieder geval voor het zoeken van kandidaten voor vacatures in de Raad geactualiseerd en uitgewerkt naar een specifiek zoekprofiel.

Door de recente wijzigingen in samenstelling van de directie ontbreekt een actueel profiel voor de directie. In relatie tot het streven naar een andere directiestructuur wordt dit profiel later vastgesteld.

In goed overleg met het bestuur van de Vereniging Vrienden van het museum wordt gewerkt aan een wijziging van de onderlinge samenwerking. In dat kader wordt met de Vrienden ook gesproken over de wijze waarop de Code van toepassing dient te zijn op de vrienden.

Voor de toepassing van de Wet op de ondernemingsraden zijn de beide ondernemingen (museum en SDOB) samengevoegd. In de ondernemingsraad is een kwaliteitszetel gereserveerd voor een vertegenwoordiger van het SDOB-personeel. Van de ondernemingsraad is een afzonderlijk bericht opgenomen in dit verslag.

Het museum kent een grote groep betrokken vrijwilligers. Het vrijwilligersbeleid is vastgelegd in een handboek Een professionele zaak. Vrijwilligersbeleid van het Nederlands Openluchtmuseum. Regelmatig wordt overlegd met een door vrijwilligers gevormd platform over de aangelegenheden betreffende het vrijwilligersbeleid.

Arnhem, 10 april 2013

drs. J.P. de Jong
directievoorzitter

drs. P.-M.J.M. Gijsbers
directeur